

ARVAMUS

Arvamused: Gildi 1, 50095 Tartu, tel 739 0331, faks 739 0369, ivi.drikkit@postimees.ee

REPLIIK

MARTIN PAU
Postimees

Võtke ühine prügikast

Juuli algusest Ülejõe-Raadil ning Ropkas-Varikul jõustuv jäätmeveokord on tekitanud ja ähvardab veelgi tekitada paksu verd. Paljudele ei meeldi, et nad ei saa enam ise valida prügifirmat. Paljudele ei meeldi, et nad ei tohi tellida prügiautot oma soovi järgi, vaid see hakkab käima nelja nädala tagant ja kortermajade juures tihemini.

«Kas ma pean ise sinna kasti ronima või?» küsis üks Raadil elav vanamamma, väites, et ta ei tekita koos abikaasaga mingil juhul kuus 80 liitrit jäätmeid, mis on väikseima pakutava prügikonteineri maht.

Tõsi, lubatud on pruukida ka prügikotti, aga selle ärveo kulu pole palju väiksem väikseima kasti tühjendamise hinnast. Pealegi võib prügikoti aiavärvas laiali puistata suvaline vares, rääkimata turuvarblasest.

Tartu linnavalitsus on rääkinud võimalusest võtta üks prügikast mitme maja peale. Selleks tuleb linna keskkonnateenistust lihtsalt informeerida: meie tänava majadel number see, teine ja kolmas on ühine konteiner, ja linn annab info prügifirmale edasi.

Siin on küll üks konks. Linn rehkendab ühe jäätmetekitaja kohta keskmiselt 50 liitrit prügi kuus, mis tähendab, et näiteks 140-liitrist kasti võiks pidada napilt kolm üksikut majaomanikku. Kuid selle 38-kroonist tühjendushinda kolmega jagades saame alla 13 krooni inimese kohta.

Muidugi võib siingi saada takistuseks ülitugev omanikuinstinkt ja individualism, kuid kokkuhoiu nimel õnnestub see ehk endas pisut alla suruda.

KIRJAD

Teise päeva õnnetused

Jaaniapäeva eel tahaksin hoiatada autojuhte ühe erilise seisundi eest, mis võib osutada eluohtlikuks ja tabada täiesti kaineid, sealhulgas ka pikaajalise juhistaaziga isikuid. Nimelt tahaksin seda nähtust teise päeva õnnetusteks.

Nimelt võib pärast magamata või vähemagatud ööd järgmisel päeval tekkida just üksinda autot juhtival inimesel üleväsimusest seisund, mida klassifitseeritakse kui rooli taga magama jäämist, kuid mis tegelikult seda pole.

Selle seisundi omapära ja erakordne ohtlikkus seisneb asjaolus, et hea nähtavusega, tavaliselt päiksepaistel, sirgel teelõigul lülitub juhi teadvus enda teada avatud silmadega sõites 2-3 sekundiks järsult välja ja samas tagasi. Juht tajub, et on sõitnud paarsada meetrit ei tea kuidas. Seda sel õnnelikul juhul, kui ta pole sattunud vastassuunavööndisse ja kellegagi kokku põrganud.

Kui sõiduk on juba kaldunud vastassuunavööndisse, on teadvuse taastades esimene reaktsioon ehmatus ja järsk roolipööre oma sõidusuunda tagasi saamiseks. Just sel hetkel kaotab auto juhitavuse ja kui kaasneb järsk pidurdamine, auto lihtsalt hüppab paremale kraavi. Järgnev oleneb sõidukiirusest.

See seisund ei teki ootamatult. Juht annab enesele aru, et ta on väsinud, kuid vaja on

koju sõita. Ta püüab vaevavast väsimusest tahtejõuga üle saada, kuid see ei õnnestu. Väsimus süveneb ja iseloomulik on juhul tekkiv motoorne rahutus.

Istumine muutub ebamugavaks, ta hakkab nihelema, avab aknaid, muudab auto ventilatsiooni, paneb autoradio käima või keerab heli valjemaks jne. Need on ohtlikud märgid ja sel juhul tuleb viivitamatult leida teeservas ohutu koht, auto peatada ja veerand kuni pool tundi tukkuda.

Edasi sõites, eriti kui sihtpunktini on veel palju maad, tuleks tingimata esimesel võimalusel juua tass kohvi. Aitab ka millegi, näiteks biskviidi söömine, söögirefleks on väga tugeva unevastase mõjuga.

Olen 40 aastat ilma vähimagi avariita autot juhtinud, kuid kaks korda sellise «teise päeva» üle elanud. Esimene kord lihtsalt tajusin, et auto oli mõni sekund kontrolli alt väljas, teine kord sain ta kraavi äärel pidama. Seda nähtust on vähe kirjeldatud ja eriline ohtlikkus seisneb selles, et inimesed ei usu, et teadvus võib nii ootamatult murdosa sekundil vältel nii heades tingimustes välja lülituda.

Ja veel: väsinuna ärge hoidke rooli vaid vasaku käega. Teadvuse välja lülitudes lihasd lõtvuvad ja vasak käsi vajub alla, keerates auto vastassuuna vööndisse.

TOOMAS KARU,
Tartu Ülikooli emeritprofessor
(meditsiinidoktor)

PARKIMINE / ELAMUTE JUURES RUUMI NAPILT

Sõiduk suure maja juures ei ole ülearune luksus

Omal ajal mikrorajoon ehitades oli sihiks jätta lastele ringisilmkamiseks piisavalt ruumi. Täna on aeg meie vajadusi palju muutnud. Liivakasti asemel Kalda tee 30 ees on nüüd mõni ruutmeeter sööti. Äsja valminud elamu Kalda tee 24 juures pole näha laste mänguplatsi, kuid maja nurga juures seisab automaattankla.

Sõidukeid pressitakse kõnniteele, mururibale, maja välisukse alla. Tülikas kõigil, seda eriti rohke lumega talvel. Nii poriseks sõidetud muru kui ka puid, mille juuri hõõruvad autorattad, on kurb vaadata.

Päris kindlasti mõjub selline olukord hävitavalt autoomanike närvidele, mis võib olla üks – ehk isegi väga tugev – vähese iibe põhjus. Nii et lasterikkust lootes kuluks ära uus, n-ö korrigeeriv maareform, mis võimaldaks laiendada teid ja lisada parkimiskohti.

Nagu jumal juhatanud

Vähe leidub kodanikke, kellele oleks huvi ja ettevõtlikust hakata oma rahakoti toel parkimisala laiendamata.

Vene võim jättis maha väga ebaõiglase olukorra: kuigi FI linnaosas sillutati parkimiseks õueala kogu maja pikkukselt (selliseid maju on ka Alasi-Vasara piirkonnas), on mujal parkimisala napimalt.

Mõnes kohas pole ruumi isegi ühele-kahe sõidukile (Pärna 2 ja 6, Kaunase 33, 40, 44, 45, 63, Ilmatsalu 48, Mõisavahe 25 ja 26) või saab neid ukseesisele paigutada kolmneli (Anne 45, Kaunase 8, Ravila 50).

Ülinapi krundiga majade asukatele oleks linn võinud maareformi ajal pakkuda maatükki kusagil lähikonnas, kuid esialgu muret polnud.

Pealegi oli ja on võimalik parkida auto majadevahelise tee servale. Kaunase 4 ning Mõisavahe 5 ja 6 krundi serva rajati suur parkla. Oli üllatav kuulda, et need platsid jäid erastamata.

Kaunase 6 ja 11 elanikel on võimalus kasutada naaberkrundi parklat, Kalda tee 30 autoomanike rõõmuks laiub maja ees suur plats, mis mõeldud Anne turul käijate auto-

STEPAN KARJA

Ajakirjanik
(sotsiaaldemokraat)

dele. Majast natuke eemal asuv parkla seisab poolenisti kasutamata Põhja pst 25 ja 31 naabruses.

Ettevõtlikke vähe

Anne, Jaama ja Mõisavahe üheksakorruseliste elamute juures on autodel kitsas. Vaba maad on natuke eemal.

Kui Kalda tee 28 elanikud rajaksid lisaks väikesele õuele parkimiskoha üle sissesõidutee sөөdile – kus on erastamata 1130 ruutmeetrit – looksid nad takistuse sõiduvõimaluse naabrile, prügivedajatele, kiirabile jt. Nad kindlustaksid endale rahulolu aastakümneteks.

Jalaka 40, 42 ja 46 õued oleksid justkui juba vene võimu ajal laiendatud ja saanud tugeva katte. Samas lähikonnas võib näha parkimisala laiendusi (Alasi 31, 31a) autoratate abil. Kohati seisavad autod puujuurtel.

Nõnda on näha ka Lääne 3 ja Põhja pst 2 ja 4 esisel. Uus 13c asukad on porimülkaks sõidetud mururiba killustikuga täitnud. Anne 30 murul sumpavad autod murul nagu lehmad koplis.

nikud küsisid parklaks teekõrvase maatüki, siis küllap nad selle ka saaksid. Kui aga korteriühistud Anne 71, 77, 82, 83 ja 84 ning Kalda tee 22 taotleksid sõidutee laiendamist ja kõnnitee väljaehitamist, võib esialgu tõrge tekkida – kas ei ähvarda tänavalaiendus lasteaia krundi serva?

Praegu paiskuvad autod risti-rästi tänavaservadesse ja kõnniteele. Samas oleks lasteaia krundi võimalik suurendada jätma arvel.

Võidakse öelda: tülikas asjaajamine. Sellise põhjendusega saab aga igasuguse korrasustöö kaugele tulevikku lükata.

Paistab, et pudelikaela Kaunase 12a ees oleks võimalik laiendada puid säästes, Lääne 7 ja 9 vahel aga on takistuseks suured puud. Seega ähvardab ajutine olukord kaua kesta. Siin võiks mõelda uue parkla rajamisele Mõisavahe 25 ja 26 mäeveerule, mis nõuaks aga suurt linna abi. Eeskujuna pakub hiljuti ehitatud Kalevi 9.

Poriseks talletatud ja autode liikumist keelavate siltidega haljasala lasteaia ja elamute Kaunase 38, 39 ja 40 vahel näeb linnaametnikke jonnakust ja laiskust. Lahendus võiks olla lihtne – teha aiata-gune mururiba kitsamaks.

Kui Aardla tänavas lasteaia Hellik võrkaia taga piisab meetrilaiusest mururibast, miks peab siis Taavi ja Triinu aia taga olema viie meetri laiune haljasala?

Hurda või Kungla tänava elanikel ei maksa nüüd tulla hurjutama, et jutt haljastuse käpimisest on ebasünnis ja ei kõlba kusagile. Kõigepealt tundku huvi, kas suurte majade asukad peavad tähtsamaks auto hoiukohta või ilusat muru ja lillepeenraid akende all. Elanike eelistused paistavad kaugele silma.

Te vaadake vastvalminud elamuid – rohelist on napilt (Riia 8, Pikk 19, Luha 2,4, 6) või ei kasva seal rohututtigi, nagu Riia 8 ja Uus 9/11 õuel.

Sõiduk maja juures teenib ka laste vajadusi. Kui tõesti peaks beebibuum tekkima, jõuab aru pidada, kuidas kusagil majaümbrust laste ja autode vahel rahumeelselt jagada.

Aardla 130 esisel on parkimisala plaatidega laiemaaks tehtud – see näeb parem välja kui Kaunase 10 ees, kus plaadid on asetatud mururibasse talletatud autojälgedesse. Ajutine lahendus arvatavasti.

Ühisel nõul paremini

Igal pool suurte majade lähikonnas pole ma vaatlemas käinud, nii et mõni laiendatud ja värskest asfalteeritud parkla on teadmata.

LASTERIKKUST LOOTES KULUKS ÄRA MAAREFORM, MIS VÕIMALDAKS LAIENDADA TEID JA LISADA PARKIMISKOHTI.

Mu märkmikus seisavad uuendatud kattega Anne 1 ja 2, Kaunase 10a, 36 ja 37, Jalaka 56, Alasi 33, Pärna 10 ja 2a, Jaama 89, Ilmatsalu 50, Kalda tee 16. Silumistöö on enamasti tehtud elanike kulul ja linna toetusena. Mõisavahe 27 ja 28 õue asfalteerimise maksis täielikult linn – põhjus teadmata.

Kui Mõisavahe 9 ja 10 ela-

KIRJAD

Kirjad: Gildi 1, 50095 Tartu, tartu@postimees.ee

Palun külma vett!

Kuuma ilmaga tahaks juua klaasikese külma või võtta pihku jäätisetopsik. Jäätist saab veel vist kolmest kohast, kuigi Rüütli tänava müüjate juures on sageli järjekord, aga näiteks klaasiga vett, mahla või jääteed ei paku keegi. Ikka ringi pudel ja kõnni sellega ostma.

Tahan öelda, et tõelist tänavakaubandust võiks Tartus

rohkem olla. Ja miks mitte pakkuda tänaval kaasa haaramiseks ka suupistet, nagu varem aastail saada oli.

E.TAMM,
Tartu

Jäätmeseadusest

Toetan täielikult Ann Marveti seisukohti (TPM, 21.06.). Linnavalitsuse jäätmekäitlusega tegelevad ametnikud on oma tööd kehvasti teinud. Tundub, et need ametnikud

ei taipu jäätmekorraldusest midagi, igatahes jäätmeseaduse põhimõttest nad aru ei saa.

Jäätmekorralduse eesmärk ei ole prügimägede suurendamine ja prügifirmadele õhuveoga kasumi teenimine. Rohkem on tarvis konteinereid taaskasutusse minevate pakendite tarvis.

Iga inimene peab saama oma prügikasti tühjendada lasta tellimuse alusel.

Tuleb jälgida ja karistada neid, kes veavad jäätmeid kottidega parkidesse või tühermaale. See ei peaks olema raske, sest selleks on linnavalitsuses (maksumaksja raha eest) korralvalvurid olemas – nad tuleb lihtsalt tööle panna.

Tähtis on ka lastele maast-madalast selgitustööd teha, miks on tarvis ja kuidas oma ümbrus puhastada.
JÜRI LAURSON